

Construint societat: la participació de les persones adultes: L'aprenentatge al llarg de tota la vida

Sovint donem poca importància al tractament de la pedagogia amb persones adultes . Però crec que la societat la construïm tots i, per tant, la pedagogia amb les persones adultes és un repte que pot tenir molt futur. Milagros Pérez Oliva, periodista d'El País, en un article escrivia que «La rebel·lió de les persones grans serà el gran revulsiu cultural del segle XXI, no obstant el món adult es comporta com si mai volgués arribar a la vellesa». I afegia que «La societat contemporània sacralitza tot el que és jove i viu sotmesa al dictat de les modes».

Tots ens anem fent vells dia rere de dia i crec que és necessari tenir en compte la gran riquesa que les persones anem adquirint des de l'experiència quotidiana i tot el que aportem diàriament. Davant aquestes dues circumstàncies, plantejo la necessitat de poder parlar de processos educatius i d'intentar trencar amb els estereotips, aquells que ens mostren els mitjans de comunicació i que sovint condicionen la visió social , la construcció de les imatges socials de cada edat . Per això cal que tinguem caldrà que :

- Persona adulta i FER – SE gran no és igual a malaltia. (tenir la oportunitat de fer-se)
- Persona adulta i FER - SE Gran no és igual a improductivitat
- Persona adulta no sempre necessita protecció
- Que no totes les persones grans i adultes són passives
- Vellesa no és igual a jubilació són precisament les persones grans qui han ajudat a construir l'estat del benestar. Però a més està clar que ens podem jubilar de treballar però no de viure, o d'aprendre, o de seguir-nos educant.
- Crec que és necessari redescobrir la bellesa de la vellesa

Davant aquestes realitats, proposo tres elements que em semblen centrals.

- Primer, crec que aprenem al llarg de tota la vida;
- segon, l'educació és possible en cada etapa de la vida, i
- tercer, necessitem dos tipus de pedagogia: una que eduqui a la societat i altra que eduqui a la persona major, perquè sigui conscient que té unes motivacions que poden servir per a construir la societat contemporània.

Quant al primer punt, considero que actualment tenim una etapa educativa i de formació que arriba fins els 30 anys, això contant formació de postgrau o màster. La següent etapa és la de treballar i tenir els fills; de vegades tota la pressió està continguda en aquesta etapa de la vida que dura fins els 65 anys. Crec que és irracional que el plantejament sigui aquest; i que per tant hauríem de trobar altres formes per a repartir el temps de l'educació, el treball i el temps lliure al llarg de tota la vida. Es tractaria d'establir un model en el qual puguem anar d'una etapa a l'altra i en el qual l'educació pugui ser un procés de tota la vida; crec que aquest és un repte de futur.

Les persones adultes perceben, senten, pensen, tenen motivacions, diuen, fan, actuen, viuen i es comporten; moltes vegades perden la gran riquesa que això significa i que, en moltes ocasions, és el que realment ens mou a fer coses. Perquè –crec que tots ho hem viscut– els aprenentatges teòrics es poden oblidar amb certa facilitat, però en canvi recordem moltes experiències vivencials que ens han marcat.

Quant al segon punt sobre una educació possible en cada etapa de la vida, crec que la

persona té significats personals (les coses que li importen); té una història de vida; té capacitats per a decidir (creo que ens falta una pedagogia per a desenvolupar la capacitat de decisió); i la persona també té els seus interessos i la seva pròpia experiència.

Respecte al tercer punt, una pedagogia per a educar a la societat, creo que cal tenir en compte que el temps és un constructe relatiu i que és necessari que la societat aprengui a evitar la discriminació educativa per raons d'edat; és important, per altra banda, saber que fer-se vell és tenir l'oportunitat d'anar-se construint i, com a conseqüència, cal donar oportunitats perquè la gent pugui anar-se fent a si mateixa. A més, és necessari creure en les persones majors i treballar per una pedagogia de les oportunitats, perquè els vells puguin ser; i per una pedagogia de la decisió, que permeti a les persones adultes a protagonitzar la seva pròpia vida.

Per a aconseguir-lo, proposo una pedagogia centrada en les persones adultes, des de tres punts de vista. El primer centrat a educar a la societat: afavorir la participació en la construcció de la societat, analitzar el valor de la productivitat social enfront del valor del treball, trencar els estereotips de l'edat i de les activitats de les persones adultes obrir-los l'accés cultural i passar de la pedagogia del model a una proposta participativa, centrada en els recursos i en les capacitats de cada una de les persones que participen en processos formatius.

El segon punt de vista és el de la dignitat com un repte social. Per a això es requereix potenciar una proposta pedagògica centrada en les persones adultes i en la relació amb el seu entorn; hem de potenciar una proposta educativa que no discrimini per edat per discapacitat, etc....; i hem d'educar en la capacitat de poder seguir decidint.

Un altre punt de vista és el de la necessitat d'una pedagogia que eduqui a la persona. Per a això és important aplicar la pedagogia de la decisió (l'autogestió - el diàleg (escoltar i compartir amb altres generacions), aprendre a desaprendre i posar en pràctica la pedagogia dels drets i de les responsabilitats (no només hem de demanar, també hem de construir).

Com Diu Rafael Mendía (pedagog del País Basc) hem de plantejar cinc propostes en un procés de participació:

- Fer,
- fer amb els altres,
- fer amb els altres davant problemes comuns,
- fer amb els altres davant problemes comuns per a transformar la societat,
- fer amb els altres davant problemes comuns per a transformar la societat gaudint i creixent des del diàleg.

Cal emmarcar l'aprenentatge al llarg de tota la vida des de la perspectiva d'una societat per a totes les edats i sent conscients dels drets i deures que les persones adultes tenen. Us proposem fer una lectura de la carta de drets dels participants en educació i formació de persones adultes que poden il·lustrar aquesta necessitat de aprendre al llarg de tota la vida.

Quico Maños de Balanzó. Àrea de projectes socials de la Fundació Pere Tarrés –
Escola Universitària d'Educació Social – URL

Carta dels Drets dels Participants en Educació i Formació de Persones Adultes

Introducció.-

La present declaració és fruit del treball coordinat des de les federacions de l'Estat Espanyol, FEVAEPA (Federació Valenciana d'Associacions d'Alumnes de Centres d'Epa) i FAEA (Federació d'Associacions d'Educació de Persones Adultes).

L'ordenació educativa i formativa de persones adultes valenciana assenyala que "l'educació de persones adultes té una acció recíproca que s'ha de desplegar en la societat,... ha de ser potenciadora i despertadora de nous projectes de participació i dinamització que estan latents en la col.lectivitat".

A més a més, la participació serà facilitada mitjançant la promoció de l'associacionisme i des de la configuració de canals de participació en l'organització, el funcionament i la valoració dels centres (Títol III; Llei 1/95); per tant l'administració valenciana esdevé garant dels processos participants que les persones adultes desenvolupem o puguem desenvolupar; garantia que en cap moment hauria de ser entesa com a deixadesa de la capacitat d'iniciativa: potència i/o acte, que individualment i col.lectiva tenim les persones adultes.

En el disseny de programes (document elaborat per una comissió de treball organitzada per l'administració educativa valenciana a partir de les reflexions realitzades per una comissió d'experts), en l'apartat de: *Elements comuns al desplegament dels diferents programes*, es desenvolupen reflexions, criteris i principis per tal de fer possible una organització dels processos d'aprenentatge de persones adultes en virtut de les actuacions previstes a partir, d'entre d'altres, de les àrees següents:

Formació orientada a l'exercici dels drets i de les responsabilitats ciutadanes i també la participació social.

Formació orientada al desenvolupament personal i a la participació en la vida cultural.

Així mateix el posterior debat sobre aquest document, al llarg d'un any, desenvolupat pel moviment social per l'educació i formació de persones adultes: mEsA dEIS AgenTs SoCialS per la FPA, va concretar la necessitat d'una **Carta o Estatut dels Participants en l'Educació i Formació de Persones Adultes**(Recomanació 2a).

Posteriorment al llarg dels documents **Mapa de Formació de Persones Adultes: de programes formatius, recursos, territoris, iniciatives formatives, centres i agents 1 i 2** (mEsA dEIS AgenTs SoCialS per la FPA) s'assenyalen alguns dels trets configuradors de la proposta.

A partir del Fòrum d'agents Socials (Barcelona, 1996) els participants de diversos col.lectius de l'Estat Espanyol coordinats des de FAEA elaboraren propostes per a la redacció del document Carta dels Drets dels Participants.

Justificació.-

Considerant el que assenyala la Declaració Universal de Drets Humans (1948) en el seu article 2on: "Tota persona té tots els drets i llibertats proclamats en aquesta Declaració, sense

distinció alguna de raça, color, sexe, idioma, religió, opinió política o de qualsevol tipus, origen nacional o social, posició econòmica, naixement o qualsevol altra condició."

A més a més en l'article 19 s'expliciten el dret a la llibertat d'opinió i expressió; el d'investigar i rebre informacions i opinions, i el de difondre-les, etc. En el 26 s'especifica el dret a l'educació que deurà ser gratuïta, al menys en allò concernent a la instrucció elemental i fonamental. En el 27 s'assenyala que "Tota persona té dret a prendre part lliurement en la vida cultural de la comunitat, a gaudir de les arts i a participar en el progrés científic i en els beneficis que d'aquests resulten."

Vista la Declaració Universal dels Drets col·lectius dels Pobles (Barcelona, maig de 1990) que declara que qualsevol poble té dret a expressar i a desenvolupar la seua cultura, la seua llengua i les seues normes d'organització, per fer-ho, a dotar-se de les pròpies estructures polítiques, educatives, de comunicació i d'administració pública.

Considerant específicament el que assenyala l'informe Faure (Comissió Internacional per a el Desenvolupament de l'Educació; Unesco; 1971):

"... assegurar el ple exercici dels drets democràtics, en matèria d'educació, és també garantir als interessats els seus drets en la pròpia gestió de l'empresa a la qual estan associats i la seua participació en la definició de les polítiques d'educació."

"Mitjançant l'aprenentatge de la participació activa en el funcionament de les estructures de la societat i, quan és precís, a través del compromís personal en les lluites que tracten de reformar-les, és com l'individu adquireix la plenitud de les seues dimensions socials"

" Pel seu ensenyament, per la seua pràctica, pel seu compromís, l'educació deu contribuir a la realització d'aquest projecte propi de la nostra època: substituir una autoritat mecànica, de tipus administratiu, per una decisió viva, de tipus democràtic. La participació del major número possible en el màxim de responsabilitats no és sols eficàcia col·lectiva, sinó que a més a més constitueix una condició per a la felicitat individual, una presa de poder quotidià sobre la societat i les coses, una manera d'influir lliurement en el destí. Ja no es tracta de que el ciutadà delegue els seus poders, sinó que els exercisca, a tots els nivells de la vida social i en totes les etapes de la vida."

"Es vorà també imposar-se gradualment en tots els països la legitimitat i la necessitat d'una participació cada vegada més ampla dels interessats en l'elaboració de la política d'educació, en la seua posada en pràctica i en la gestió de les institucions educatives. Preconitzem al mateix temps que la descentralització de les decisions, de les responsabilitats i dels mitjans, una ampla participació de tots els interessats a tots els nivells i en tots els dominis, en les determinacions i en les responsabilitats de l'acció educativa."

" El grau de participació en l'acte educatiu no augmenta sols en funció de l'edat del subjecte; difereix també naturalment segons els sectors: la responsabilitat de quins aprenen és màxima per a tot quant concerneix als seus interessos socials, culturals o materials; és més xicoteta quan es tracta de programes i mètodes, i en general sols pot ser més restringida en el referent a qüestions financeres o al reclutament del personal docent. La participació dels alumnes deu poder exercir-se per separat o en associació amb els ensenyants, els pares i d'altres participants."

Vista la Declaració de la Conferència Mundial sobre Educació per a Tothom (Jomtien 1990) en allò que fa referència a la definició d'educació bàsica:

"Aquestes necessitats abasten tant les ferramentes essencials per a l'aprenentatge (com la lectura i l'escriptura, l'expressió oral, el càlcul, la solució de problemes) com els continguts bàsics de l'aprenentatge (coneixements teòrics i pràctics, valors i actituds) necessaris per a que els sers humans puguin sobreviure, desenvolupar plenament les seues capacitats, viure i

treballar amb dignitat, participar plenament en el desenrotllament, millorar la qualitat de vida, prendre decisions fonamentades i continuar aprenent."

"La satisfacció d'aquestes necessitats dota d'autoritat els individus en una societat i al mateix temps els confereix la responsabilitat de respectar i construir a partir de la seua herència comuna -cultural, lingüística i espiritual- i els compromet a promoure l'educació dels altres,..."

"Les polítiques de suport en els sectors socials, culturals i econòmics són necessàries per realitzar la total provisió i utilització de l'educació bàsica per a la millora de la societat. El servei d'educació bàsica per a tothom depèn d'un compromís i una voluntat política, seguida d'adequades mesures fiscals i reforçada per reformes polítiques i enfortiments institucionals."

L'Associació Europea per l'Educació d'Adults (AEEA) amb motiu de l'Any Europeu de l'Educació i Formació Permanents ha fet públic el document "L'educació al llarg de la vida: el repte per a Europa" en el qual assenyalava:

"les institucions públiques tenen el deure de donar suport, promoure i finançar els processos educatius, de forma que el dret a aprendre i l'accés a l'educació i la formació, siga quina siga la seua finalitat, estiga garantit."

"fomentar la participació activa dels ciutadans i ciutadanes en una Europa democràtica. Afrontar l'exclusió social i la discriminació estructural contra les minories en una Europa multicultural i responent a la crisi de les polítiques de benestar social.

Afrontar l'atur, incloent la disponibilitat d'opcions alternatives al treball remunerat a temps complet i la creació de nous models d'ocupació i/o llocs de treball."

"El concepte de societat educadora es basa en el dret individual al creixement personal, a adquirir i potenciar els coneixements, capacitats i habilitats necessàries per a la vida... en la capacitat de participar basada en la comprensió d'un mateix i del context en el qual la persona viu, treballa i aprèn. Promoure la capacitat de participar i adquirir responsabilitats sobre el propi procés educatiu és un pre-requisit per a una democràcia activa."

"Les estratègies capacitadores deuen centrar-se per tant en els participants. Individus i grups deuen ser capaços d'articular la seua demanda educativa, de reivindicar les seues expectatives i buscar fórmules per a que estes es complequen."

En aquest sentit, l'informe de la Comissió Internacional sobre l'educació per al segle XXI considera la participació democràtica com un dels eixos fonamentals per tal d'aconseguir dinàmiques socials adequades i pràctiques ciutadanes que permetisquen lluitar contra les exclusions socials en el nou context de societats educatives i de la informació. Així doncs:

"és en l'escola on deu d'iniciar-se l'educació per una ciutadania conscient i activa.

"...La ciutadania democràtica és un corolari de la virtut cívica. Però pot fomentar-se o estimular-se mitjançant una instrucció i unes pràctiques adaptades a la societat de la comunicació i la informació."

Finalment, havent-ne organitzat el Fòrum d'Agents Socials: L'Educació i la Formació de les Persones Adultes, ferramenta permanent de transformació social (Barcelona, desembre 1996), i a més a més havent-ne participat activament en la conferència Paneuropea d'Educació d'Adults (Barcelona, desembre 1996), la declaració de la qual assenyalava:

"El futur democràtic dels estats exigeix el reforçament de la societat civil i de la vida associativa. Una societat civil no pot esperar a esdevenir una societat activa si no és al mateix temps una societat educativa."

"Aquesta nova fase es tradueix en un compromís important per part dels estats, de les regions, de les empreses i dels sindicats, de les diverses organitzacions de la societat civil, de les comunitats locals. Implica una revisió de les polítiques educatives que hauran d'ampliar les perspectives per tenir en compte el conjunt dels diferents actors educatius i reconèixer a cada ciutadà la capacitat de desenvolupar-se i el dret d'aprendre al llarg de tota la vida."

"Per desplegar les forces creatives de les poblacions adultes, cal establir les polítiques que faciliten l'expressió de la demanda educativa dels adults en totes les seues dimensions i diversitats i que alhora creen les condicions necessàries per fer les realitat."

"Aquesta nova visió de l'educació i formació dels adults (en un esperit d'educació permanent) s'ha d'inscriure dins una evolució del paper de l'estat i dels actors socials a tots els nivells, i això disn d'una perspectiva multisectorial, interministerial i associativa."

Preliminar.-

Atès que totes les persones adultes posseïm els drets que les diferents convencions i declaracions universals ens atorguen.

Atès que el coneixement per part de la societat, de les seues institucions i dels agents socials, del dret a l'educació i formació que tenim totes les persones adultes, i especialment les excloses i/o marginades laboralment i econòmica, socialment i cultural, i que aquest dret és el fonament per tal de fer realitat les nostres possibilitats de formar part de ple dret de les societats en les quals ens ha tocat viure.

Atès que les diferents actuacions dels governs, de les institucions i agències socials, i de les persones adultes, en virtut de les disposicions i normes que emanen d'aquest no garanteixen l'accés universal a l'educació i formació permanents de les persones adultes.

Declarem que

Entenent que una carta dels drets dels participants ha de constituir-se en garant, mitjançant un de Tribunal dels Drets Educatius i Formatius, de polítiques actives en matèria d'educació i formació permanents així com de corregir i equilibrar una re-distribució dels bens educatius i culturals, laborals i econòmics de manera que asseure la convivència social; ha de constituir-se en guia per a la reflexió/acció democràtica no sols en els processos d'aprenentatge de les persones adultes sinó també en el món de la vida.

Entenent com a participant en educació i formació al llarg de la vida a totes aquelles persones adultes que prenen part en les accions educatives i/o formatives que es desenvolupen als centres, a les iniciatives formatives,... però tenint en compte, sobretot, els participants més desafavorits els quals no disposen dels nivells d'educació bàsica, tal i com aquesta ha estat formulada en la declaració de Jomtien, i necessiten d'una atenció preferent i d'actuacions prioritàries, que són, en virtut de la seua situació d'exclusió i/o marginació dels bens educatius i culturals, laborals i econòmics i socials i formatius, el públic destinatari prioritari d'aquesta educació i formació, d'aquesta declaració.

Les persones adultes tenim dret a:

Dels programes formatius

Article 1.- Adquirir una educació i formació bàsica *i permanent* que ens permetisca una participació social i cultural plena, així com una adequada preparació per a aconseguir l'obtenció d'ocupació.

Article 2.- Poder continuar la nostra educació i formació al llarg de tota la vida, actualitzant els nostres coneixements i capacitats.

Les persones adultes tenim dret a:

Article 3.- Que siga una realitat la igualtat d'accés i de participació en l'educació i formació, en la cultura i en el treball per a tots els sectors de la societat, especialment dels més desfavorits que no disposen de la formació bàsica adequada -tal i com és definida per la UNESCO-, mitjançant l'establiment d'un sistema públic d'iniciatives formatives i recursos.

3.1.- Poder accedir a diferents accions i nivells educatius i formatius i que aqueses siguen planificats des de l'assumpció que les persones adultes tenim unes característiques específiques.

3.2.- Que es planifiquen programes educatius i formatius que combinen l'adquisició de la formació bàsica amb una formació per a l'ocupació que responga a les expectatives del territori i de les persones adultes, contextualitzant les ofertes en virtut de les demandes.

3.3.- Que s'organitzen accions formatives d'actualització de coneixements, capacitats i competències per a les persones adultes que han estat excloses de l'àmbit del treball per que puguem accedir a noves ocupacions.

3.4.- Una preparació en las noves tecnologies de la societat de la informació per que no s'afonen, i es convertisquen en un motiu més d'exclusió, encara mes les diferències entre les persones adultes que tenen accés a elles i les que no el tenen.

Dels valors educatius i formatius

Article 4.- Adquirir una educació i formació que ens permetisca conèixer, disfrutar i canviar si és necessari el nostre patrimoni natural, social i cultural.

4.1.- Una educació i formació fonamentada en el desenvolupament de l'autonomia i del valors de la persona adulta i que no estiga supeditada als interessos de l'economia.

4.2.- Una educació i formació contextualitzada i amb una perspectiva pacifista i internacional, que possibilita la impermeabilitat front a les imposicions, manipulacions, dogmatismes i autoritarismes.

4.3.- Una educació que fomenti el respecte per la identitat cultural de les minories i que siga crítica amb les actituds de xenofòbia i racisme, amb la discriminació per raons de gènere, ètnia, religió,...

4.4.- Una educació que potencie actituds creatives i crítiques front a la manipulació dels mitjans d'informació i capacite les persones adultes per a actuar conseqüentment front a la societat de la informació i del consum.

Del respecte i l'especificitat

Article 5.- A unes condicions educatives, formatives i culturals que facen possible participar, discutir i decidir, així com el reconeixement i validació dels coneixements, capacitats,

competències i experiències prèviament adquirides, en el moment d'iniciar o consolidar la participació en accions educatives i formatives.

Les persones adultes tenim dret a:

Article 6.- Que l'oferta d'accions educatives i formatives que siguem programades, ho siguem en virtut de l'especificitat de les persones adultes, garantint la seua intervenció en el disseny del seu propi procés formatiu, i que tinga uns horaris diferents, flexibles i adequats que facen possible la participació i la dedicació de les persones adultes en el seu/a seu procés educatiu i formatiu.

Article 7.- Rebre una atenció singular i individualitzada en els processos formatius, respectant els ritmes i temps d'aprenentatge que les persones adultes determinen col.laborativament, i a disposar d'un assessorament i orientació adequats a càrrec de professionals especialitzats.

Article 8.- A ser reconegudes com interlocutores facultades per a participar en allò que els puga afectar i a que siguem respectades les seues opinions, idees i costums, encara que diferisquen de les assumides per una majoria, així com la seua intimitat i consciència, i a que les seues argumentacions tinguen un efecte real en les decisions que hagen de prendre's.

Article 9.- A no ser obligades a prendre posicionaments en el transcurs de les accions educatives i formatives per coacció física, psicològica o moral.

De les instal·lacions i recursos

Article 10.- A unes condicions materials, d'instal·lacions, agents i recursos que facen possible participar, discutir i decidir, en la perspectiva de creació d'un sistema públic d'iniciatives i centres d'educació i formació de persones adultes per a poder garantir les demandes reals i potencials dels territoris i de les persones adultes, així com la facilitació de la seua participació, de manera presencial preferentment, en l'oferta de programes formatius *i programes educatius tendents a proporcionar les titulacions vigents en els sistemes educatius i formatius que les legislacions dels respectius Estats i nacions establisquen.*

10.1.- Que les iniciatives formatives i els centres específics tinguen una infraestructura de caràcter polivalent, digna i adequada a l'especificitat de les persones adultes, així com professionals especialistes i específics per a cadascun dels programes formatius que es desenvolupen.

10.2.- Que existisquen actuacions actives complementàries que facen possible la creació d'entorns educatius i formatius creatius en el municipi, en el barri, en el treball i en la llar per que les persones adultes puguem participar plenament en els processos d'educació i formació; vgr.: guarderies durant l'horari de formació,

centres de recursos d'aprenentatge oberts, biblioteques pro-actives, discriminació positiva per a persones adultes, filles i fills,... que hagen tingut poques oportunitats formatives, temps de treball per a la formació bàsica compartint les despeses,...

Article 11.- Decidir per sí mateix la seua pertinença o no a qualsevol associació, així com la participació en qualsevol acció educativa i formativa, aquesta participació serà de manera responsable, respectuosa i sense interferir en el treball dels altres.

Les persones adultes tenim dret a:

De la participació i l'associacionisme

Article 12.- Participar, a través del diàleg, la negociació i el consens, en el disseny del seu propi procés d'aprenentatge, així com en l'elaboració dels programes formatius i de les activitats, la metodologia a utilitzar, els criteris d'organització del currículum,... mitjançant un procés de cooperació amb els professionals, que procuraran canalitzar els desitjos, interessos i demandes del grup d'aprenentatge.

Article 13.- La participació dels/de les nostres representants en els òrgans de planificació, gestió, control i avaluació de totes les iniciatives formatives i centres, així com la suspensió de les accions formatives i de les activitats per a exposar la nostra perspectiva crítica, donar o rebre informació i involucrar a les persones i transformar la relació d'aprenentatge.

13.1.- Que les nostres associacions disposen d'espais físics en les instal·lacions dels centres i iniciatives formatives per a poder desenvolupar amb autonomia, autodeterminació i perspectiva de mobilització social les accions formatives, les activitats pròpies, així com les condicions i l'entorn necessaris per a poder manifestar les propostes, suggerències,... i assegurar la participació, contant per a això amb representants en cadascun dels grups d'aprenentatge.

13.2.- Que es facilite i asseure la promoció de l'associacionisme dels participants com a mesura per a generar autoestima, confiança en si mateix i autodeterminació, així com la potenciació i l'establiment dels mecanismes adequats de finançament, per part de les administracions públiques, i privades si pertoca, perquè les nostres associacions i federacions tinguin garantit el seu funcionament, les seues actuacions i el desenvolupament de les seues activitats i projectes.

Article 14.- Constituir associacions i federacions sectorials que faciliten l'expressió de les nostres demandes i necessitats, així com a participar en tots els organismes institucionals i socials que planifiquen programes de formació, a nivell local,comarcal, nacional,...amb dret a veu i vot, i a més a més elaborar col.laborativament les polítiques i disposicions normatives d'educació i formació permanents.

Article 15.- Que els/les nostres representants participen en les Conferències,congressos, jornades de treball,... nacionals, europees e internacionals per a poder exposar els plantejaments dels veritables participants en la formació de persones adultes, així com en les associacions de l'àmbit de l'educació i formació permanents: ICAE, AEEA, UIE, etc. i en delegacions en la UNESCO, participant fins i tot en les anàlisis, en la redacció i en el seguiment de les decisions sobre EA.

De les responsabilitats dels governs i administracions

Article 16.- Que les persones adultes participen és una corresponsabilitat i la UNESCO i els diferents organismes que d'ella depenen deuen tenir la funció de

Les persones adultes tenim dret a:

liderar el procés en el qual els/les participants ens involucrem en les accions i decisions sobre EA; sols la nostra veu individual i col.lectiva té sentit.

Article 17.- Que els governs i les administracions promoguen mesures adreçades a facilitar el lliure accés de les persones adultes a l'educació i formació, creant les condicions disposant dels recursos que facen possible el compliment dels nostres drets i el desenvolupament econòmic, social i cultural dels pobles.

Article 18.- Que les mesures que es promoguen pels diferents governs i administracions tinguin com a finalitat la disminució de les desigualtats culturals, socials i econòmiques i la lluita contra l'exclusió, amb uns plantejaments integrals i integradors, promovent la participació

de les pròpies persones adultes com ciutadans-anes amb capacitat d'articular les nostres necessitats i demandes, de reivindicar i organitzar les nostres expectatives i buscar fórmules perquè aquestes s'acomplisquen.

Article 19.- Que existisca una coordinació entre les diferents institucions, agències socials i entitats privades que intervenen en l'oferta de programes formatius perquè la seua planificació, integrada, responga a les necessitats i demandes reals del territori i de les persones adultes participants.

Article 20.- Que els governs i les administracions públiques i privades destinen pressupostos a l'educació i formació permanents, que aquestos siguen suficients i específics, i que siguen aplicats íntegrament.

Nota.- La Federació Valenciana d'Associacions d'Alumnes de Centres d' EPA agrupa en aquestos moments a més de 25.000 estudiants adults-es, i representa a més de 50.000 estudiants adults-es en el context territorial del País Valencià; està integrada en la mEsA dEIS AgenTs SoCiaLS per la Formació de Persones Adultes amb la Confederació de Comissions Obreres, el Sind. de Treballadors de l'Ensenyament,... col·lectius de professorat, territoris,etc

Així mateix ha organitzat jornades sobre associacionisme de persones adultes: seminari internacional: La importància estratègica de la FPA a la Comunitat Valenciana, València, 1995; Jornades sobre Associacionisme, Alacant, 1995; Les Associacions de Persones Adultes: dispositius de construcció d'una ciutadania crítica, Xàtiva, 1997;...I ha participat en congressos, jornades de treball, etc.: Congreso de movimientos sociales, Sevilla; SECEP, Palma de Mallorca; Escuela de verano de FAEA, Múrcia, 1996; Fòrum d'Agents Socials, Barcelona, 1996; Conferència Paneuropea d'Educació d'Adults, Barcelona 1996;...

La Federació d'Associacions d'Educació de Persones Adultes agrupa a 52 col·lectius i associacions d'educació de persones adultes de l'Estat Espanyol. Al llarg de la seua trajectòria associativa ha participat en diferents fòrums estatals e internacionals, així mateix ha realitzat diferents accions formatius i sociopolítiques sobre EA: escoles de formació i participació, jornades estatals d'EA, programes Sócrates,... En l'actualitat és membre d'AEAE